

A héten, amikor a Törökugrató Általános Iskolában voltam hetedik osztályosokkal hittanórán, Jézus vízen járásáról beszélgettünk. Kérdeztem tőlük, hogy vajon amikor Péter elindult Jézus felé, miért kezdett süllyedni. Azt mondták, hogy azért, mert nem hitte erősen, hogy meg tudja csinálni, mert nem hitt magában. Eszükbe sem jutott, hogy a vízen járás sikerességének kulcsa nem Péterben volt, hanem Jézusban. Ebbe nőnek be a gyerekek, hogy „ha hiszel magadba minden sikerülhet”. Félreértés ne essék, nem a helyes önbizalomra nevelést kérdőjelezem meg, hanem a szinte már anyatejjel magunkba szívott, nagyon erős emberközpontú gondolkodásmód lepott meg. Valószínűleg csak az Édenkertben volt arra képes a bűn nélküli ember, hogy ne emberközpontúan gondolkodjon. Kultúránk azonban nemcsak felerősíti ezt a gondolkodást, hanem sokszor abszolutizálja. Mai igeszakaszunkban ahhoz, hogy Isten országának kincseit magunkhoz öleljük perspektívaváltásra lesz szükségünk. Nézzük meg, hogy pontosan miben van szükség perspektívaváltásra, hol történhet ez meg és annak milyen áldásai lehetnek életünkre nézve?

Először tehát miben van szükségünk perspektívaváltásra? Itt és most abban, hogy megértsük Isten Igéjét, hogy világossá váljon, hogy miért sorolja Sámson az újszövetség a hit hősei közé. Nem azok a hithősök, akik hittek minden körülmények között Istenben és követték az Ő akaratát? Ezt első ránézésre nemigen látjuk Sámson életében. Ha Sámson Istenhez való ragaszkodása alapján került volna a hit hősei közé, akkor nem biztos, hogy olvasnánk az újszövetségben a nevét. Ugyanis, ha nagyító alá tesszük életét, hogy hogyan nyilvánult meg az ő hite, akkor érdekes dolgokat találunk. Mi alapján választott feleséget? Aszerint ahogy Isten elrendelte? Isten Mózes második könyvének 34. részében ezt mondta népének: „Nehogy szövetséget köss annak az országnak a lakosaival, mert amikor paráználkodnak isteneikkel, és áldoznak isteneiknek, téged is meghívnak, és enni fogsz áldozataikból. Ne végy feleséget fiaidnak leányaik közül, mert amikor leányaik paráználkodnak isteneikkel, fiaidat is paráználkodásra csábítják az ő isteneikkel”. Sámson nem Isten törvényét tartotta szem előtt, amikor választ. Ezt olvastuk: „meglátott Timnában egy filiszteus nőt”, majd „hazament, és ezt mondta apjának és anyjának: Láttam Timnában egy filiszteus nőt, kérjétek meg azt nekem feleségül!”. Szülei figyelmeztetik Isten törvényére amikor azt kérdezik tőle: „Hát nincs feleségnek való a rokon leányok közt vagy egész népemben, hogy a körülmételetlen filiszteusok közül akarsz feleséget venni?” De Sámson hajthatatlan maradt. Nemhogy Isten törvénye iránt nem mutat tiszteletet, szülei iránt sem. Korának szokása szerint, nem apjára bízta jövőbeli kiválasztását, hanem maga intézi azt. Itt nem Isten törvényéhez való ragaszkodást, hanem sokkal inkább engedtlenséget találunk. De Sámsonnak Isten dolgaihoz való ragaszkodását nem látjuk a timnai szőlőben sem. Éppen Isten törvényét veszi semmibe, amikor kezével kivieszi a halott oroszlán teteméből a mézet, hiszen Mózes negyedik könyvének negyedik részében azt mondja Isten, hogy a názír nem érintkezhet halottal. Arról most ne is beszéljünk, hogy vajon mit csinál egy názír a szőlőtőkék között, amikor a szőlő neki szószerint tiltott gyümölcs volt. Ezek után már meg sem lep minket, hogy mindaz, ami az oroszlánnal történik és a méz származását illeti, azt eltitkolja szülei elől. És milyen ez a sámsoni hit a leírt lakodalmon? Sok mindent elmondhatunk Sámson ottani hozzáállásáról, de azt, hogy bármilyen módon Istenre mutató lett volna, azt nem. Sokkal inkább látjuk magabiztosságát, hiszen olyan találós kérdést tett fel, amit csak az tudhatott, aki ott volt az oroszlán megölésénél, majd a tetemben lévő méz találásánál, vagyis ő maga. Esélytelen volt a találós kérdés megfajtése kívülállók számára. Ahogy maga is mondja később a filiszteusoknak: „Ha nem az én üszömön szántotok, találós kérdésem ki nem találjátok”. Ezt a szakaszt inkább neveznénk ármány és szerelemnek, mint Sámson, a hithősének. És még meg sem említettük a lakodalom hetedik napján hirtelen felindulásból történt bosszúhadjáratot. Hithős? Nem inkább egy kiválasztott, Isten által küldetésbe állított, de erkölcsileg, jellemében, hitében egy bukott embert látunk itt? A Zsidókhoz írt levél írója tévedett?

Emberközpontúságunk csak idáig tud eljuttatni minket. Megakadunk ennél a pontnál és igyekszünk alátámasztani, miért van igazunk. A Zsidókhoz írt levél mintegy kétezer éve keletkezett, hogy lehetne releváns minden része? Vagy az író valószínűleg úgy gondolta, hogy... Lehet, hogy a szentíró, akkorát merített a múltból, hogy véletlenül „bekerült a merítésbe” Jefe és Sámson is. Mi azért tudjuk, hogy nem ott lenne a helyük, mert sem emberáldozatot bemutató bírának, sem pedig a saját vágyai után menő, indulatkezelési problémákkal küzdő, nagyképu bírának nincs ott a helye. Hogy lehetséges az, hogy az Úrtól volt az a házasság, amiről még Sámson apja és anyja sem tudta, hogy Sámson csak ürügyet keres a filiszteusok ellen? Hogy lehetséges, hogy Istennek annyi törvényét szegi meg Sámson és mégis leszáll rá Isten Lelke? Ha saját értékítéletünk, saját igazságérzetünk szerint akarjuk megérteni a történetet, akkor kérdéseink száma csak szaporodni fog. Marad a feszültség, az értetlenség és a sokszor az áthatolhatatlan kínai nagyfalként előttünk álló kérdés: „milyen ez az Isten? Nem fér össze az ószövetség Istene az újszövetségével?” Engedjük-e, hogy Isten Szentlelke most tovább vigyen minket, hogy saját narratívánkat elengedve az Ővével ismerkedjünk meg?

Adja meg az Úr nekünk ma azt a kegyelmet, hogy embercentrikus gondolkodásmódunk lelepleződjön és meg tudjon újulni gondolkodásunk a Szentlélek ereje által! A Krisztusban megerősödő és növekvő tanítványi élet nehezen fog tudni kibontakozni bennünk, ha az Igét korunk narratívája miatt relativizáljuk és saját igazságunkat abszolutizáljuk. Tud-e Isten Igéje az lenni, aminek Ő szánta? És tud-e saját igazságunk porba hullani előtte? Azt mondta Jeremiás könyvében Isten, hogy „vajon nem olyan az én szavam, mint a tűz — kérdezi az Örökkévaló —, vagy mint a sziklazúzó pöröly?” Attól, hogy Isten Igéjét saját tetszésünk szerint használjuk, ízlésünk szerint konzumáljuk - ami tetszik megtartjuk, ami nem azt kidobjuk – azzal, mintha súlytalanítanánk a sziklazúzó pörölyt. Bár Isten Igéje sziklazúzó pöröly, ami oda akar csapni az életünk bálványaira, hogy azok ketté repedjenek, de mi azt mondjuk, hogy ezt nem úgy értik ma már, mint akkor, nem kell szószerint venni a Bibliát. Igen nem kell mindent szó szerint venni, de mi alapján döntjük el, hogy mit veszünk szószerint és mit nem? Az Ó- és Újszövetség nagy összefüggéseiben, a Lélek által kijelentett és megértett igazságok, Isten országának nagy története vagy saját vágyaink, a világ normái határoznak meg a döntésben minket? Azzal, hogy relativizáljuk Isten Igéjét és saját igazságunkat tekintjük döntésünk helyes alapjának, eltávolítjuk magunktól a bűneinket megítélő, bennünket formálni kívánó isteni szót és játékalapáccsá tesszük azt, amit közel engedve magunkhoz, Isten sziklazúzó pörölyként szeretne használni az életünkben. Amikor mi döntjük el mikor és mely szavának adunk hitelt, akkor észrevétlenül cseréltünk Vele helyet és élünk ember-istenként, Ő pedig a mi szolgánkként. Tud-e Isten Igéjének megfelelő súlya lenni az életünkben? Elsőbbséget élvez-e Isten akaratának keresése, megértése, elfogadása életünkben az Ő szava által? El tudjuk-e engedni saját értékítéletünket, hogy belépjünk az Isten perspektívájába?

Az egyre világosabb, hogy perspektíva-váltásra van szükségünk, hiszen nem áll össze Sámson története az újszövetség felől. Hogyan jöhet létre ez a perspektíva-váltás? Egyedül úgy – hadd mondjam így – ha Isten kegyelméből „kizoom-olunk” magunkból, ha elengedjük saját igazságunkat, saját meggyőződésünket és szélesre tárjuk szívünk ajtaját az Isten igazsága előtt, az Ő nagy története előtt. Ugyanis egyedül az Isten igazsága, terve és akarata felől érthetjük csak meg, hogy Sámson miért sorolják az hithősei közé. Ez az akarat, ez a terv, pedig nem máshonnan származik, mint Isten hűséges, szerető szívéből, Aki úgy döntött, hogy nem mond le a Tőle elszakadt emberről, hanem megmenti. Ezért kiválaszt egy embert Ábrahámot, hogy nagy néppé tegye és a tőle származó népből olyan áldást fakasszon, mely által nemcsak népe, hanem az egész világ megmenekül. Ennek a nagy megmentő történetnek egy pontjába csatlakoztunk ma be. Az előző részekben azt olvastuk, hogy a nép elfelejti kicsoda Isten, mire képes értük és mire hívta el őket, ezért Isten megengedi, hogy idegen népek uralkodjanak felettük. Ők Hozzá kiáltanak, ezért ő támaszt egy bírót, akin keresztül szabadulást hoz Isten újra népének. De itt a nép már nem kiált Istenhez. Együtt élnek a filiszteusokkal, akik ugyan uralkodnak rajtuk, de olyan természetesen, barátságosan zajlik mindez, hogy nem is fáj az elnyomás. A filiszteusokkal kötött házasság megszokott, mint az ezzel járó „isten-csere is”. A népre lassú asszimiláció várna, teljes beolvadás, eltűnés. De Isten nem hagyja! Neki van ígérete, van egy terve, a világ történetére nézve! Kimondott szavát nem másíthatja meg, szövetségét nem szegi meg, mellyel elkötelezte magát Izrael és ezáltal az egész világ megmentésére. Döbbenetes, hogy Isten jelen van és cselekszik akkor is, amikor a nép képtelen nemhogy küldetését betölteni, hanem arra sem képes, hogy felismerje elveszettségét, fennmaradását fenyegető körülményeket! Mennyire ismerős ez! Képtelenek vagyunk észrevenni a körénk fonódó sötétséget, akár egy egész emberéletet is leélhetünk haragban, megkeseredettségben, csalódottságban, szegénységben, bűnök sötétségében. Izrael sem látta az elnyomó idegen uralom halálos fenyegetését, nem is akarnak már Isten népeként élni. Isten azonban látta népét és maga cselekedett érte. Ő választotta ki Sámson, különítette el magának, hogy eszköz lehessen népe megmentésében. Ő engedi, hogy Sámson átlépje törvényeit a felemás iga kapcsán, hogy tisztátalanná legyen náziként a tetemből szerzett méztől, Ő engedi a találós kérdést és az ezáltal kirobantott bosszúhadjáratot. Miért? Hogy végre a békés életközösségben összeszövődött szálak elszakadjanak egymástól, hogy napvilágra kerüljön, hogy itt valami nagyon nincs rendben! Isten tervének része volt, hogy konfliktus robbanjon ki, hogy fény derüljön az Isten nélküli életvitelre, gondolkodásmódra! Vajon nem azért enged-e meg Isten olykor a mi életünkben is érthetetlen konfliktusokat, hogy napvilágra jöjjön valami, amivel eddig nem törődtünk? Amire azt hittük, hogy teljesen rendben van, pedig csak a világ narratívája szerint van rendben, de Isten terve szerint nincs a helyén! Odavisszük-e Istenhez a konfliktusainkat, az elveszettnek látszott helyzetünket, hogy az Ő akarata, az Ő erről való gondolkodása napvilágra jöhesse? Bárcsak elérkezhetne hozzánk az a kegyelem, hogy saját meggyőződésünket elengedve, mindennel oda tudnánk Isten elé menni és bízni annyira Benne, hogy Ő akkor is munkálkodik, amikor sötétség vesz körül minket, talán, amikor már nem is akarjuk az Ő közelségét. Ő akkor is szeret, ha megengedi a nehéz, emberileg érthetetlen dolgokat az életünkben.

Sámson minden látszat ellenére Isten előkészített tervébe kapcsolódott be, aki napvilágra kívánta hozni a történések által, hogy nincs rendben ez az idegen elnyomás, nincs rendben az idegenek és istenségeik eltűrése, azok szolgálata. Ő „feltúrta az ingujjat szabadításra”. Csak ebből a perspektívából válik érthetővé, hogy miért írja az ige, hogy Sámson a házassággal ürügyet keres a filiszteusok ellen. Isten pedig mindent felhasznál – még Sámson kívánságai mentén való nősülését, haragos természetét is – arra, hogy megszabadítsa abból népét, amibe önként és dalolva ment bele, hogy ezzel megmentse őket a kipusztulástól. Sámson, mint Istentől kiválasztott ember, minden emberi gyengeségével együtt így válik hithőssé az újszövetségben, aki együtt bontotta Istennel az Ő nagy tervét népe életében. Sámson nem önmagára lehetett hithős, hanem Istenre nézve! Olyan könnyen mondjuk ki sokszor a nehéz helyzetekben, hogy Isten nem szeret, vonjuk kétségbe jóságát és szem elől tévesztjük az Ő mindenáron, még saját törvényein is átlépő terveit, mellyel szabadítást munkál számunkra! Micsoda kegyelem, micsoda ragaszkodó szeretet az, amely átlépi a maga törvényeit, hogy népéhez hű lehessen, hogy népe életben maradását munkálja! Vajon nem kellett-e átlépnie saját törvényein, amikor odaadta a világ megmentésére Egyetlenegyet? Az Örökkévaló Isten, aki eredetileg önmagával való örök szeretetkapcsolatra teremtette az embert, beleengedi saját Fiát az elmúlásba, a halálba. Az élet Ura, nincs barátságban, mondhatni ellenséges viszonyban van a halállal. Mégis beleengedi Fiát a tőle oly idegen halálba, hogy az ember körül járó ordító oroszlánt, az Ördögöt úgy győzze le, hatalmát szakítsa ketté, mint Sámson a rá támadó oroszlánt. Hogy ebben a győzelemben minden ember számára megszülethessen az élet édessége. Ahogyan Spurgeon is megfogalmazza: „A keresztényeknek megvannak az édességeik, és azok, mint a méz és a méhsejt, a legjobbak közül a legjobbak! Ezekből az örömekből van bőven, mert Sámson úgyszólván élő mézforrásra talált, mivel felfedezett egy méhrajt. A méz olyan bőséges volt, hogy hatalmas tömegeket tudott a méhsejtekből szedni, a kezében hordani, és elment vele, hogy másoknak is elvigye. Krisztus szeretetében; a megbocsátott bűnben; a Szeretettben való elfogadásban; az Istenben való megnyugvásban; az Ő akaratába való tökéletes belenyugvásban; a mennyei reménységben olyan öröm van, amit senki sem tud mérni. Olyan élő méhrajunk van, amely mézet készít nekünk Isten drága ígéreteiben, hogy nagyobb öröm vár ránk, mint amekkorát bármelyikünk is fel tudna fogni! Krisztusban végtelenül több van, mint amit eddig fel tudtunk fogni. Milyen áldott dolog az Ő teljességéből részesülni, az Ő édességével megédesülni, és mégis tudni, hogy még mindig marad végtelen jóság!”

A perspektíva-váltás egyedül a kereszten jöhet létre, ahol Jézusban Isten mindent odaadott az ember számára. Nemcsak saját életvédő törvényein lépett túl az Isten, amikor Jézus meghalt, hanem önmaga szívén is, hiszen odaadta a legdrágábbat azért, hogy minket megmentsen! Micsoda kegyelem, micsoda szeretet?! A kereszttől tövénben igazi perspektíva-váltás történik, mert amikor megértjük és meglátjuk Isten emberközpontú tettét, akkor a szívünk megtelik csodálattal, válasz-szeretettel, hódolattal és Istencentriktá válnak. Már nem ragaszkodunk saját igazságunkhoz, meggyőződésünkhöz, kincsnek vélt kacsatjainkhoz, hanem elmerülünk a kereszten kapott kegyelem édességében és egyre inkább elhiszük, hogy Isten jó és az Ő terve jó. Ott vagyunk szíve közepén, de mégsem magunk körül forgó életre hív, hanem szeretetének, kegyelmének csodálatára, mellyel „valami különbről gondoskodott” számunkra, egy olyan új égről és földről, ahol minden könnyű letörlődik, ahol minden seb begyógyul, ahol minden küzdelem végén öröm vár ránk. Ahol még a megélt nehézségek, konfliktusok is az Ő kegyelmét teszik láthatóvá. Áldjuk és dicsérjük együtt az emberért a mennyet földre lehozó, önmaga szívén is átlépő, szerető Istent! Amen! (Györiné Vincze Krisztina)